

Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку

УДК 327(470+477)(100)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17532763>

Трансформація геополітичного іміджу провідних держав у контексті збройної агресії РФ проти України

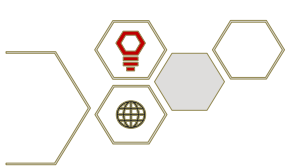
Ходько Федір Олексійович,

аспірант, Луганський національний університет імені Тараса

Шевченка, м. Полтава, Україна, <https://orcid.org/0009-0008-8015-2771>

Прийнято: 24.10.2025 | Опубліковано: 05.11.2025

Анотація. Метою дослідження є всебічний аналіз трансформації геополітичного іміджу провідних держав у контексті збройної агресії Російської Федерації проти України, зокрема визначення основних чинників, що впливають на зміну позицій держав у глобальній системі міжнародних відносин та формування нових центрів сили. У роботі застосовано комплексну методологічну практику, що поєднує порівняльний аналіз зовнішньополітичних стратегій, оцінювання безпекових і оборонних політик, контент-аналіз публічних документів та медійних матеріалів, вивчення механізмів впливу регіональних і глобальних альянсів на міжнародний імідж держав. Дослідження виявило, що запровадження воєнного стану в Україні є потужним каталізатором консолідації демократичних держав, сприяючи посиленню ролі США та Великої Британії як головних гарантів безпеки та стабільності, підвищенню довіри до них серед союзників та формуванню коаліцій для протидії авторитарним загрозам. Водночас Росія зазнала значних репутаційних, політичних та економічних втрат, що обмежило її здатність впливати на глобальну систему і поглибило її міжнародну ізоляцію. Аналіз дій

азійських держав, зокрема Китаю, Японії, Південної Кореї, Індії та інших країн регіону, показав, що вони диференційовано адаптують свої зовнішньополітичні та безпекові стратегії у відповідь на конфлікт, що формує нові формати взаємодії у глобальній системі безпеки та економіки. Результати дослідження засвідчують, що геополітичний імідж держав визначається не лише їхньою економічною і військовою потужністю, а й здатністю дотримуватися міжнародних норм, підтримувати демократичні цінності та формувати стратегічні партнерства. Висновки роботи можуть бути використані для подальшого прогнозування змін у глобальній системі, оцінювання ефективності дипломатичних і економічних інструментів впливу та для стратегічного планування зовнішньої політики, міжнародної безпеки та регіональної стабільності.

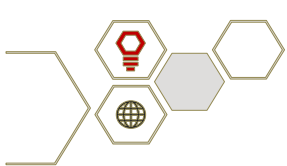
Ключові слова: міжнародна легітимність, стратегічна підтримка, геополітичні альянси, репутаційні ризики, демократичні цінності, глобальна система безпеки, регіональні коаліції

Transformation of the geopolitical image of leading states in the context of Russia's armed aggression against Ukraine

Fedir Khodko,

Postgraduate Student, Taras Shevchenko National University of Luhansk,
Poltava, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0008-8015-2771>

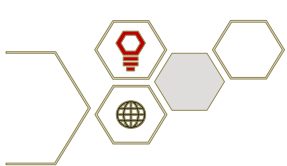
Abstract. This study aims to conduct a comprehensive analysis of the transformation of the geopolitical image of leading states in the context of Russia's armed aggression against Ukraine, and to identify key factors influencing shifts in state positions within the global system of international relations and the emergence of new centers of power. The research employs an integrated methodological approach combining comparative analysis of foreign policy strategies, assessment

of security and defense policies, content analysis of official documents and media sources, and evaluation of the role of regional and global alliances in shaping international reputations. The study demonstrates that the war in Ukraine has acted as a powerful catalyst for the consolidation of democratic states, strengthening the role of the United States and the United Kingdom as primary guarantors of security and stability, thereby enhancing their credibility among allies and facilitating the formation of coalitions to counter authoritarian threats. At the same time, Russia has suffered significant reputational, political, and economic losses, which have limited its influence on the international stage and deepened its global isolation. The analysis of responses from Asian states, including China, Japan, South Korea, India, and other regional actors, indicates that they adjust their foreign policy and security strategies in differentiated ways, creating new frameworks for interaction within the global security and economic system. The results of the study indicate that the geopolitical image of states is shaped not only by economic and military capabilities but also by adherence to international norms, commitment to democratic values, and the formation of strategic partnerships. The findings can be used to forecast global system transformations, evaluate the effectiveness of diplomatic and economic instruments of influence, and support strategic planning for foreign policy, international security, and regional stability.

Keywords: international legitimacy, strategic support, geopolitical alliances, reputational risks, democratic values, global security system, regional coalitions.

Постановка проблеми. Сучасна система міжнародних відносин зазнала суттєвих змін унаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, що розпочалася у 2014 році та набула повномасштабного характеру у 2022 році. Ці події були каталізатором глибоких трансформацій у сприйнятті провідних держав світу як на рівні офіційної дипломатії, так і у глобальній суспільній свідомості. Відбулася переоцінка політичного та економічного

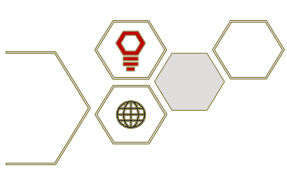

впливів США, Великої Британії, Німеччини, Франції, Китаю тощо у гарантуванні міжнародної безпеки, дотриманні принципів міжнародного права та підтримці України у її боротьбі за суверенітет.

Наслідки цих подій потребують системного аналізу процесу формування та змін геополітичного іміджу провідних держав у нових умовах міжнародної нестабільності, спричиненої агресією РФ. Водночас постає питання про взаємозв'язок між зовнішньополітичними, інформаційними стратегіями цих держав та їхнім сприйняттям у світовому медіапросторі.

Зв'язок цієї проблеми з важливими науковими та практичними завданнями полягає у тому, що результати аналізу можуть сприяти глибшому розумінню механізмів формування міжнародного іміджу держав та удосконаленню стратегій зовнішньої політики України в умовах глобальної інформаційної війни. Зокрема, наукове осмислення трансформацій у геополітичному просторі має практичне значення для розроблення рекомендацій щодо ефективної дипломатичної комунікації, зміцнення міжнародних коаліцій та протидії дезінформації у сфері зовнішньої політики.

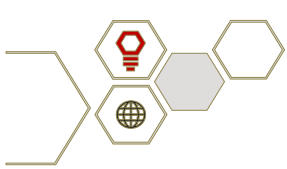
Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика трансформації геополітичного іміджу провідних держав у контексті збройної агресії РФ проти України активно розробляється у сучасних наукових студіях, зокрема у площині безпекових, інформаційних та дипломатичних процесів. Значний внесок у дослідження зробили вітчизняні та закордонні науковці. Дослідники І. Крупеня та І. Логвин [1] акцентують на стратегічній ролі США у гарантуванні безпеки України, аналізуючи військову допомогу, дипломатичний вплив і трансформацію американського іміджу внаслідок російської агресії. Автори С. Вовк і А. Бадер [2] розглядають деконструкцію іміджу Російської Федерації через пропаганду, маніпуляції та їхній вплив на міжнародне сприйняття держави. Науковці О. Ковальчук і К. Березька [3] шляхом дискримінантного аналізу показують, як воєнні дії зумовили різке

переформатування міжнародного іміджу України й РФ у політичному та економічному вимірах.

Тему міжнародних відносин у воєнних умовах розкриває вчений А. Ткачук [4], який розглядає структурні зміни глобальної політичної системи, та автори А. Грубінка й Н. Буглай [5], які аналізують європейські парадигми безпеки у зовнішній політиці Франції, Німеччини та Великої Британії. Посилення впливу східних країн, зокрема Китаю, вивчає дослідник Л. Чупрій [6], наголошуючи на геополітичному потенціалі КНР в умовах нових викликів. Водночас науковець В. Мітько [7] висвітлює еволюцію позиції Великої Британії щодо України, а вчений А. Кудряченко [8] аналізує особливості японської підтримки у російсько-українському конфлікті, що засвідчує розширення глобальної коаліції демократичних держав.

Автори О. Крет, Р. Крет та І. Вівчар [9] акцентують на впливі російсько-українського конфлікту на глобальну систему міжнародної безпеки. Вчені Г. Остін та Н. Ханієйо (G. Austin & N. Khaniejo) [10] досліджують наслідки війни для національних кіберстратегій десяти країн. Науковець О. Шварц (O. Schwarz) [11] визначає російсько-українській збройний конфлікт як геополітичний рубіж для розширення ЄС. Дослідники Р. Саундерс (R. Saunders) [12] та Т. Насіф (T. Nasif) [13] аналізують культурно-інформаційні та стратегічні наслідки воєнних дій для глобального порядку. Автори Т. Сидорук, В. Павлюк та А. Шуляк (T. Sydoruk, V. Pavliuk & A. Shuliak) [14] розглядають трансформацію євроатлантичної архітектури безпеки. Вчений І. Гомза [15] аналізує процес формування нової архітектури європейської безпеки у контексті переорієнтації зовнішньої політики США та зміцнення трансатлантичних відносин. Він наголошує, що агресія проти України є каталізатором перегляду стратегічних практик безпеки в Європі, сприяючи посиленню ролі НАТО та підвищенню значення регіональної взаємодії між країнами ЄС.

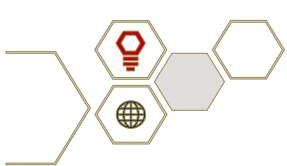

Огляд наукових публікацій доводить, що більшість дослідників зосереджуються на воєнно-політичних, інформаційних і безпекових аспектах впливу російської агресії на міжнародні відносини. Однак недостатньо вивчено, як саме трансформується геополітичний імідж держав не лише України, а й основних країн (США, ЄС, Китаю, Японії) у глобальному просторі. Саме ця прогалина визначає наукову новизну запропонованого дослідження, що спрямоване на виявлення тенденцій формування нової системи міжнародного іміджу держав під впливом воєнних дій та переосмислення традиційних практик геополітичного позиціювання.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість досліджень, присвячених аналізу геополітичних наслідків вторгнення Росії в Україну, залишається низка аспектів, що потребують подальшого опрацювання. Зокрема, більшість праць зосереджено на безпекових і військово-політичних вимірах конфлікту, тоді як питання трансформації геополітичного іміджу провідних держав досліджено фрагментарно. Крім того, недостатньо уваги приділено аналізу змін міжнародного позиціювання країн-лідерів, що впливають на їхній авторитет, рівень довіри та сприйняття.

Причинами недостатньої уваги до цих аспектів є швидкоплинність геополітичних процесів, динаміка інформаційних кампаній і складність оцінювання іміджевих змін у реальному часі. Крім того, наукові публікації здебільшого розглядають реакцію окремих держав на агресію РФ, але зрідка – системний перерозподіл впливів у світовій політичній архітектурі. З огляду на це відсутні ґрунтовні дослідження, що б охоплювали аналіз політичних, інформаційних і комунікативних чинників формування нової геополітичної реальності.

Розв’язання цих питань є необхідним для глибшого розуміння еволюції позиціонування держав, що впливає на структуру міжнародної довіри, партнерські відносини та формування глобальних коаліцій. Виявлення

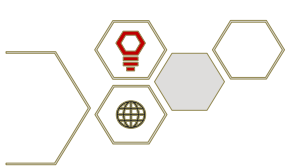
закономірностей зміни авторитету провідних країн сприятиме розумінню механізмів впливу медіа, дипломатії та публічної політики на міжнародне сприйняття військового конфлікту.

Формулювання цілей статті (визначення завдання). Метою дослідження є комплексний аналіз трансформації геополітичного іміджу провідних держав у контексті збройної агресії РФ проти України та визначення основних чинників, що впливають на формування їхнього нового міжнародного визнання. У межах цієї мети передбачається досягнення таких завдань:

1. Проаналізувати сучасні тенденції зміни іміджу США, країн ЄС, Китаю та Японії на міжнародній арені в умовах воєнного стану в Україні.
2. Виявити основні механізми та інструменти дипломатичного, інформаційного та політичного впливу, що формують сприйняття провідних держав у глобальному інформаційному просторі.
3. Оцінити, як трансформація іміджу країн-лідерів впливає на формування нових коаліцій, архітектури безпеки та баланс глобальної політичної сили.

Досягнення цих цілей дасть змогу не лише доповнити наявну наукову базу знань щодо геополітики та міжнародних відносин, а й запропонувати практичні рекомендації для дипломатичних та аналітичних структур щодо формування ефективної зовнішньої політики та іміджевих стратегій у сучасних умовах. У такий спосіб дослідження сприятиме глибшому розумінню змін глобальної політичної архітектури та впливу збройної агресії РФ на міжнародну дипломатію.

Виклад основного матеріалу дослідження. Втручання російських військ в Україну 24 лютого 2022 року є проявом відкритого геополітичного та геоекономічного імперіалізму, що суттєво вплинуло на міжнародну безпеку та запустило процес протистояння двох груп держав: тих, що відстоюють демократичні цінності й верховенство права, та країн з авторитарними

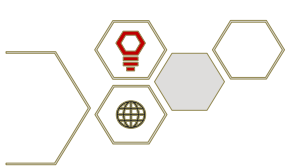

режимами та експансіоністською політикою. Початкова агресія Росії проти України у 2014 році виявила слабкі місця постбіполярної системи європейської безпеки. Ескалація дипломатичного, культурного, економічного й військово-політичного протистояння відтоді поглибила кризові процеси у євроатлантичному просторі, демонструючи, що попередня стратегія безпеки ЄС виявилася недостатньою для гарантування стабільності в регіоні.

Агресія Росії довела, що Європейський Союз не сформував необхідних військових можливостей для ефективного захисту своїх інтересів і не досягнув очікуваних результатів у політиці «Східного партнерства». Водночас протистояння основних геополітичних гравців – США, НАТО та ЄС – з Росією виявило численні прорахунки західних демократій: невизначеність щодо розвитку євроатлантичних відносин та відсутність здатності ЄС діяти як єдиний політичний центр. Події 2014–2022 років, разом із захопленням Криму та частини Донбасу, засвідчили неготовність західних держав до тривалого конфлікту та відсутність чіткої стратегії для стримування енергетичної та військово-політичної експансії Росії [5, с. 277].

Реакція провідних держав на повномасштабне вторгнення 2022 року підкреслила трансформацію їхнього міжнародного іміджу. США, Велика Британія, Канада та низка інших країн надали Україні значну дипломатичну, гуманітарну та військово-технічну підтримку, закріпивши свій статус надійних партнерів і захисників демократичних цінностей. Водночас відсутність прямого постачання наступального озброєння на ранніх етапах конфлікту та невизначеність щодо перспектив членства України у НАТО та ЄС продемонстрували певні обмеження у здатності західних союзників ефективно реагувати на загрози [5, с. 277].

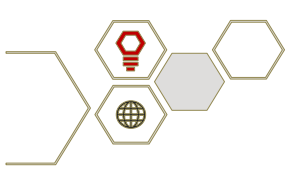
Крім того, події останніх років виявили суттєві зміни у внутрішньому балансі впливу серед провідних держав ЄС. Так, Великобританія через політичні внутрішні та зовнішньополітичні рішення втратила частину свого впливу у Східній Європі та поступилася лідерством у зовнішній політиці

Франції та Німеччині. Тоді як Берлін, посилюючи інтеграційні процеси у сфері безпеки та підтримуючи розвиток європейської армії, намагався зайняти центральну позицію у формуванні безпекової політики ЄС, а Франція продовжувала відстоювати конфедеративні засади та пріоритети у Середземноморському регіоні. Ці відмінності у стратегіях засвідчують складність досягнення єдності ЄС у протидії зовнішнім загрозам та формують нові тенденції у трансформації геополітичного іміджу європейських держав-лідерів.

У контексті агресії Росії проти України країни «великої трійки» демонструють різні мотиви своєї зовнішньої політики навіть за умови досягнення спільної позиції щодо дій Москви на рівні західних об'єднань. Франція та Німеччина, суспільство та політичні еліти яких не були одностайними у ставленні до Росії, були провідними посередниками у «Нормандському форматі». Це зумовлено політико-економічними інтересами обох держав у співпраці з Москвою та підтвердило їхнє лідерство у східноєвропейській політиці ЄС. Зокрема, ФРН, розглядає регіон як сферу власних стратегічних інтересів.

Велика Британія після Брекзиту зміцнила роль США як головного союзника Європи та лідера НАТО, що обмежило її поле для самостійних маневрів. Однак формат французько-німецького посередництва виявився неефективним: спроби «заспокоїти» російське керівництво не лише не зупинили масштабне вторгнення, а й підживили агресивні наміри Росії, частково завдяки економічним потокам від експорту газу та нафти. Відсутність єдиного бачення розвитку європейської політики безпеки й сильні проросійські настрої у суспільствах обох держав створили додаткові складнощі. Водночас Брекзит виявився подвійним чинником: з одного боку, він сприяв єдності ЄС у прагненні створити спільний оборонний простір, а з іншого – роз'єднував союз через амбіції Великобританії [7, с. 50].

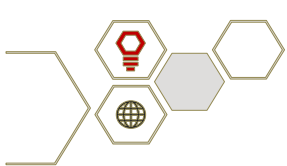

Крім того, відновлення «східної загрози» у Європі виявилось вигідним Великій Британії, оскільки посилило роль НАТО та США, змістивши акцент європейців з розвитку власних військово-політичних інструментів на атлантичні структури безпеки. В умовах недостатньо прогнозованої політики США щодо утримання домінування в системі європейської безпеки Великобританія отримала можливість реалізувати власні наміри через командування багатонаціональними контингентами НАТО та зміцнення присутності альянсу у Центрально-Східній Європі.

Російське вторгнення в Україну було переломним моментом у міжнародних відносинах. Західні демократії, пройшовши еволюцію від обережного засудження агресії до надання Україні важкого озброєння, продемонстрували готовність принципово підтримувати суверенітет України. Традиційно проросійські або прагматично налаштовані країни, зокрема Франція, Італія та Німеччина, швидко переглянули свої позиції наслідком чого стала відмова від проєкту «Північний потік-2», передавання сучасного озброєння Україні та координація виробництва зброї на рівні ЄС.

У Великій Британії підтримка України та активне протистояння російській агресії відразу було основою зовнішньої політики. Франція та Німеччина потребували певного часу для переосмислення усталених стратегій співпраці з Росією, що містило поступову відмову від економічних і політичних преференцій на користь підтримки коаліції західних держав. Значущим був «безпековий прорив» Німеччини, що відмовилася від концепції пацифізму та увійшла до трійки найбільших донорів озброєнь для України поряд із США та Великою Британією [7, с. 52].

Водночас у Франції відбулися суттєві зміни у сприйнятті Росії, зокрема через обмеження впливу російського капіталу та енергоресурсів та шляхом прийняття Сенатом резолюції про визнання Голодомору 1932–1933 рр. геноцидом українського народу. Однак залишається нерозв'язаним питання щодо трансформацій у зовнішній і безпековій політиці ФРН та Франції,

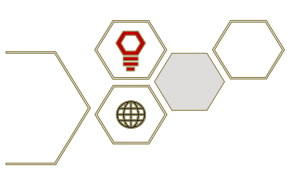

їхнього впливу на формування нової повоєнної системи європейської безпеки та міжнародних відносин XXI століття [5, с. 280].

З одного боку, ціннісний прорив у зовнішній політиці західноєвропейських держав продемонстрував готовність до колективної безпеки. З іншого боку, традиційні амбіції Франції щодо лідерства у Європі та ідеї автономної «європейської армії» залишаються ризиком для стратегічної єдності ЄС. Крім того, Німеччина прагне збалансувати економічний вплив у Центрально-Східній Європі з відданістю атлантичним безпековим структурам, що унеможливорює реалізацію французької концепції автономного європейського військового союзу в умовах реальної загрози.

Наразі НАТО підтверджує свою роль найефективнішого механізму колективної безпеки, а спроби Франції здобути більшу «стратегічну автономію» та дистанціювання від США сприймаються як потенційний виклик євроатлантичній єдності, особливо на тлі нових глобальних конфліктів і зростання загрози від Китаю. У цьому контексті міжнародні та європейські стратегії безпеки продовжують еволюціонувати, формуючи підґрунтя для майбутньої архітектури європейської безпеки.

Воєнний конфлікт Росії та України дав Великій Британії можливість реалізувати оновлену концепцію глобального впливу та відновити свій геополітичний статус у Європі, що послабшав після Брекзиту. Британський уряд як головний союзник України в Європі надав Києву безпрецедентну військову підтримку. У січні 2022 року Велика Британія разом з Україною, Польщею та країнами Балтії ініціювала формування нового регіонального альянсу, основною метою якого було забезпечення обороноздатності України та стримування російської агресії. Цей союз має потенціал об'єднати значну кількість держав Центрально-Східної Європи, Балкан та навіть Туреччини через ініціативи «Тримор'я», «Люблінський трикутник» та Балто-Чорноморське співробітництво, що за підтримки Лондона та Вашингтона

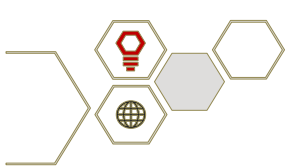

може посилити міжнародні позиції України та інтегрувати її у систему безпеки НАТО та ЄС [7, с. 54].

Водночас формування таких регіональних альянсів тісно пов'язано з внутрішньоєвропейською динамікою: Франція та Німеччина були ініціаторами реформ у сфері безпеки ЄС, тоді як Велика Британія традиційно мала більш критичну позицію щодо інтеграції, хоча періодично активізувала співпрацю. Пошук компромісів, залежність від національних інтересів та різні засади зовнішньої політики зумовили обмежену ефективність формування єдиного безпекового осередку ЄС. Період 2014–2022 років засвідчив ці розбіжності, особливо щодо допомоги Україні та стратегії відносин із Росією.

Отже, російсько-український конфлікт прискорив процес консолідації країн демократичного Заходу для протидії найглобальнішому безпековому виклику – агресивній політиці Росії. Одночасно він показав, що наявні парадигми безпеки Європи залишаються конфліктними, а формування нової ефективної регіональної системи безпеки у короткій перспективі є проблематичним. Кожна держава адаптувала власну зовнішньополітичну та безпекову стратегію до сучасних реалій, не відмовляючись від національних амбіцій. У найвигіднішій позиції опинилася Велика Британія, що, позбувшись обмежень членства в ЄС та зміцнивши свій вплив у НАТО, швидко відновила геополітичні позиції в Європі, спираючись на союзницькі відносини з Україною.

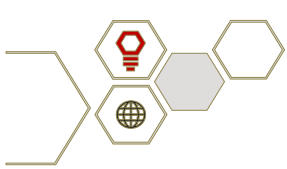
Підтримка України у протистоянні російській агресії є визначальним елементом у зміцненні міжнародного авторитету США. Рішучі дії американського уряду підтвердили їхню здатність до глобального лідерства в умовах кризи, сприяли консолідації союзників та відновленню довіри до американської зовнішньої політики. США вчергове були провідною силою, здатною координувати дії демократичного світу та гарантувати глобальну безпеку. Завдяки підтримці України зміцнилися трансатлантичні зв'язки, відновилися активність НАТО, а європейські держави отримали чіткий сигнал

щодо готовності США виконувати свої союзницькі зобов'язання. Водночас це дало змогу Сполученим Штатам посилити вплив у міжнародних інституціях, зокрема ООН, МВФ, ОБСЄ та інших структурах, де вони традиційно є провідними у формуванні глобальних політичних рішень [1]. Успішний український досвід підтвердив, що міжнародна підтримка, очолювана США, може бути вирішальним чинником у протидії агресії. Таким чином, імідж Сполучених Штатів трансформується від ролі «гегемона» до ролі об'єднувача демократичного світу, що забезпечує глобальну стабільність не через тиск, а через партнерство, спільні цінності та стратегічну взаємодію [16].

Крім того, російсько-українська війна суттєво вплинула на геополітичне протистояння Китаю та США. Китай уважно спостерігає за реакцією Заходу на події в Україні, оцінюючи можливості для реалізації власних амбіцій, зокрема щодо Тайваню. Рішуча позиція США у протидії російській агресії формує чіткий сигнал для китайського керівництва, що будь-яка спроба силового переділу кордонів матиме серйозні наслідки. Таким чином, Україна є ареною, на якій перевіряється ефективність американської стратегії у глобальному балансі сил, що охоплює не лише європейський, але й азійсько-тихоокеанський вимір [16].

Важливим аспектом зовнішньополітичної трансформації США є посилення її альянсів в Індо-Тихоокеанському регіоні. У цьому контексті підтримка України зміцнила довіру союзників США у різних регіонах світу, підтвердивши, що американська політика залишається послідовною та передбачуваною [16]. Крім політичного аспекту, ця підтримка має значний економічний ефект, адже зростання військового постачання стимулювало розвиток американського військово-промислового комплексу, створюючи нові робочі місця та сприяючи технологічним інноваціям. Значна частина фінансової допомоги, що надається Україні, фактично залишається в американській економіці, підтримуючи виробників озброєнь і суміжні галузі.

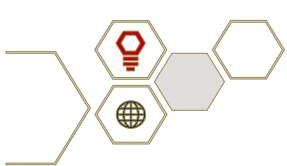

Одночасно агресія Росії забезпечила створення додаткових можливостей для американського експорту зрідженого природного газу (LNG) до Європи, що сприяло зміцненню енергетичного впливу США та підтримці європейських країн у зменшенні залежності від російських енергоносіїв [1]. У повоєнний період передбачено масштабну участь американського бізнесу у відбудові української економіки, зокрема в будівництві, енергетиці, транспорті та цифрових технологіях, що робить підтримку України довгостроковою стратегічною інвестицією з потенційними політичними та економічними дивідендами для США. Зокрема, санкційний тиск на Росію, що обмежив її вплив на світових фінансових і енергетичних ринках, створив додатковий простір для американських компаній та стабілізував курс долара у глобальних розрахунках, хоча одночасно це зумовило необхідність враховувати нові економічні виклики та коливання світових ринків.

Однак геополітичний імідж Сполучених Штатів зазнав деяких змін після повернення Дональда Трампа до президентства на початку 2025 року. Зовнішню політику його адміністрації акцентовано на захист національних інтересів та перегляд багатосторонніх зобов'язань, що вплинуло на позиції США у глобальних альянсах та міжнародних відносинах [17].

Одним з проявів цієї трансформації було посередництво США у низці регіональних конфліктів та ініціатив з часткового припинення вогню, спрямованих на забезпечення стабільності у стратегічно важливих регіонах. Водночас адміністрація американського президента обмежила участь США у деяких багатосторонніх проєктах, що впливало на довіру союзників та спонукало партнерів шукати нові формати співпраці [17].

Політика «America First» наразі поєднується з активним просуванням економічних та енергетичних інтересів країни, зокрема експорту енергоресурсів та підтримки внутрішньої промисловості, що зміцнює економічний складник геополітичного впливу США. Водночас односторонні дії та перегляд міжнародних угод створюють ефект непередбачуваності

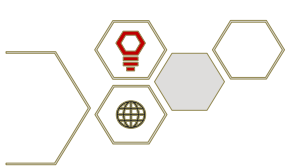
американської політики, що частково підірвало традиційний авторитет країни у багатосторонніх структурах [17].

Попри це, громадська підтримка стратегічних ініціатив США залишається високою, що відображає збереження ролі країни як головного глобального лідера. Зміни геополітичного іміджу США у цей період демонструють, що навіть провідна держава світу може одночасно зберігати вплив на глобальні процеси та стикатися з ризиками втрати довіри союзників через стратегічну непослідовність і зміни зовнішньої політики.

Збройна агресія Російської Федерації проти України є не лише каталізатором змін у європейській системі безпеки, але й суттєво вплинула на переформатування геополітичних орієнтирів в Азійсько-тихоокеанському регіоні. Для країн Азії воєнний конфлікт у Європі перетворився на основний чинник глобального балансу сил, де виявилися нові тенденції в оцінюванні безпеки, економічної взаємозалежності та стратегічного позиціонування у світовому порядку.

Хоча Китайська Народна Республіка обрала позицію формального нейтралітету, проте її фактична поведінка засвідчує прагнення максимально використати ситуацію для зміцнення власних геополітичних і економічних позицій. Політика КНР декларує необхідність політичного врегулювання конфлікту та засуджує «втручання зовнішніх сил», однак при цьому активно розширює економічну співпрацю з Росією, використовуючи санкційний тиск західних країн у власних інтересах [18].

З одного боку, така політика дає змогу Китаю підтримувати імідж незалежного глобального гравця, здатного бути посередником у врегулюванні міжнародних конфліктів. З іншого – вона сприяє поглибленню стратегічної недовіри з боку західних держав і партнерів в Азійсько-тихоокеанському регіоні, що сприймають Китай як системного конкурента, що використовує російсько-український конфлікт для посилення власного впливу. Таким чином, сучасний імідж Китаю характеризується подвійністю: зовнішньою

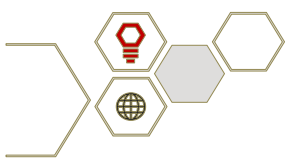

дипломатичною поміркованістю та внутрішнім прагматизмом, орієнтованим на геоекономічне домінування [19].

Для Японії воєнні дії в Україні є стратегічним сигналом, що змусив країну переосмислити власну роль у міжнародній системі. Уряд Японії чітко засудив агресію Росії, приєднався до санкцій Заходу та надав Україні значну гуманітарну і фінансову допомогу, що стало безпрецедентним кроком для японського керівництва в контексті його післявоєнної політики стриманості [20]. У межах «Стратегії національної безпеки» 2023 року Японія збільшила оборонний бюджет до рекордних 2% ВВП і розширила співпрацю у межах альянсів Чотиристороннього діалогу з питань безпеки (Quadrilateral Security Dialogue, QUAD) між США, Індією, Австралією і Японією та стратегічним союзом Австралії, Великої Британії та США (AUKUS). Це означає поступовий вихід країни за межі виключно економічного впливу до формування іміджу активного геополітичного гравця, здатного брати участь у забезпеченні регіональної стабільності. Таким чином, конфлікт в Україні був каталізатором для модернізації японської політики безпеки, що суттєво посилило її авторитет у глобальній системі координат [20].

Крім того, інші провідні країни Азії – передусім Індія, Південна Корея, Сінгапур та держави АСЕАН – адаптували свою політику до умов нової глобальної нестабільності. Індія, зберігаючи стратегічну автономію, намагається балансувати між співпрацею із Заходом (у межах QUAD) та традиційними відносинами з Росією. Південна Корея, навпаки, активізувала співпрацю з НАТО і США, розглядаючи досвід України як аргумент на користь посилення власних оборонних спроможностей. Держави Південно-Східної Азії зосередилися на диверсифікації енергетичних і торговельних зв'язків, намагаючись уникнути прямої політичної конфронтації.

У таблиці 1 наведено системну трансформацію геополітичного іміджу провідних держав світу під впливом російсько-українського збройного конфлікту.

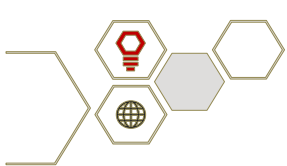
Таблиця 1

Зміни у геополітичному статусі провідних держав під впливом воєнних дій в Україні

Держава	Геополітичний імідж до 2022 р.	Геополітичний імідж після 2022 р.	Основні напрями зовнішньої політики	Реакція на конфлікт в Україні
США	Глобальний лідер, послаблений внутрішніми кризами	Відновлення ролі гаранта безпеки Заходу, зміцнення НАТО	Консолідація Заходу, військова підтримка України, стримування Китаю	Провідна роль у коаліції допомоги Україні
Велика Британія	Пошук нової ролі після Брекзиту	Активний союзник України, дипломатичний і військовий лідер Європи	Зміцнення трансатлантичних відносин, розбудова альянсів у Східній Європі	Один з найактивніших партнерів України
ЄС (зокрема Німеччина, Франція)	Орієнтація на економічну стабільність, обережність у безпеці	Поступова переорієнтація на безпекові питання, енергетичну незалежність від РФ	Підтримка України, санкційна політика, оборонна інтеграція	Посилення єдності, але внутрішні суперечності
Китай	Розвиток багатополарності, нейтралітет з проросійським впливом	Посилення ролі «миротворця», але прихильність до РФ зберігається	Підтримка власного блоку (BRICS), антагонізм до США	Номінальний нейтралітет, підтримка РФ економічно
Японія	Переважно економічна перевага, обмежена військова роль	Посилення оборонного потенціалу, антиросійська політика	Підтримка України, зміцнення альянсу із США	Запровадження санкцій проти РФ, допомога Україні
Росія	Регіональна наддержава, гравець енергетичної політики	Ізольована держава з деградованим іміджем агресора	Орієнтація на Китай, Іран, КНДР	Агресор, порушник міжнародного права

Джерело: власна розробка автора

Таким чином, російська військова агресія проти України є каталізатором переосмислення ролі національних стратегій безпеки та політичної відповідальності у міжнародних відносинах. Доведено, що США та Велика

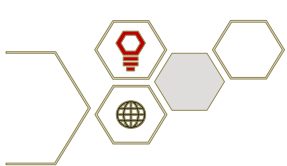

Британія суттєво зміцнила свої позиції як держави-лідери глобальної системи, об'єднавши західні демократії навколо ідеї стримування авторитарних режимів і підтримки України. Європейський Союз, попри початкові розбіжності у позиціях окремих країн-членів, поступово набув більшої зовнішньополітичної узгодженості, що засвідчено його активною санкційною політикою та посиленням оборонного співробітництва.

Водночас азійські держави демонструють диференційовану реакцію: Китай використовує конфлікт для посилення власної ролі у формуванні нової багатопольної системи, зберігаючи проросійську політику і просуваючи наратив «альтернативного Заходу». Натомість Японія зміцнила свої позиції серед демократичних союзників, переосмисливши традиційну пацифістську стратегію та приєднавшись до санкційної коаліції проти РФ. Таким чином, Росія внаслідок агресії зазнала суттєвих репутаційних втрат, опинившись у стані політичної та економічної ізоляції, що позбавляє її статусу повноцінного глобального гравця.

Отже, дослідження трансформації геополітичного іміджу провідних держав у контексті збройної агресії Росії проти України визначає, що відкриті військові дії істотно впливають на міжнародну легітимність держави. Навіть масштабні інформаційні та політичні кампанії не здатні компенсувати втрату репутації, що виникає внаслідок воєнного вторгнення. Агресивна зовнішня політика Росії, спрямована на маніпулювання міжнародним середовищем, не забезпечила покращення її іміджу серед світових гравців і, навпаки, поглибила ізоляцію на міжнародній арені. Це пояснює, чому РФ, попри спроби впливати на політичні процеси інших держав, втрачає репутаційні позиції та геополітичну вагу у глобальному вимірі [21]. Одночасно воєнний конфлікт сприяв зміцненню міжнародного авторитету України завдяки її європейській інтеграції та прихильності до демократичних цінностей.

Висновки. Проведене дослідження показало, що російсько-українське збройне протистояння є потужним чинником глобальної геополітичної

трансформації. Аналіз засвідчив, що конфлікт істотно змінив позицію сил у глобальній системі: США та Велика Британія зміцнили свої позиції як провідні гаранті міжнародної безпеки, посилили довіру союзників та сформували коаліцію для протидії авторитарним загрозам. Водночас Росія зазнала значних репутаційних і економічних втрат, що суттєво обмежило її можливості впливати на світові процеси.

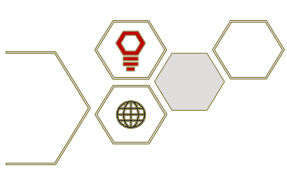
Країни Азії продемонстрували диференційовану реакцію: Китай використовує конфлікт для зміцнення власних стратегічних позицій, Японія посилює роль активного безпекового партнера демократичних держав, а інші азійські країни прагматично адаптують свої стратегії до нових глобальних умов. Це свідчить про формування нової ієрархії світових центрів сили та зміну характеру міжнародної взаємодії, де регіональні гравці нарощують власну значущість в глобальній політиці.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на глибший аналіз механізмів впливу регіональних альянсів, економічних і технологічних чинників на формування міжнародного іміджу, зокрема на використання моделей сценарного прогнозування для оцінювання довгострокових змін у глобальній системі безпеки.

Список використаних джерел

1. Крупеня І., Логвин І. Україна та Сполучені Штати Америки: двосторонні відносини та стратегічне партнерство на сучасному етапі. *Консенсус*. 2025. № 1. С. 256–265. DOI: <https://doi.org/10.31110/consensus/2025-01/256-265>.

2. Вовк С., Бадер А. Деконструкція іміджу російської федерації: механізми пропаганди та маніпуляцій. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2024. № 4 (76). С. 21–28. DOI: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2024-4\(76\)-3](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2024-4(76)-3).

3. Ковальчук О., Березька К. Дискримінантний аналіз міжнародного іміджу 2022 у контексті воєнного вторгнення російської федерації в Україну. *Журнал європейської економіки*. 2022. Т. 21, № 3. С. 248–76, URL: <https://jeej.wunu.edu.ua/index.php/ukjee/article/view/1604> (дата звернення: 18.08.2025).

4. Ткачук А. П. Трансформація міжнародних відносин в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України. *Наука і оборона*. 2023. № 1. DOI: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2023-21-1-10-13>.

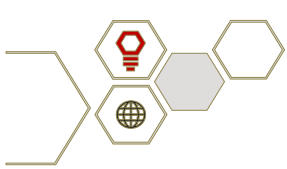
5. Грубінко А., Буглай Н. Парадигми європейської безпеки у зовнішній політиці Франції, Німеччини та Великої Британії (2014-2022 рр.). *Український історичний журнал*. 2023. № 6 (573). С. 268–287. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2023.06.268>.

6. Чупрій Л. Посилення геополітичного потенціалу Китаю в умовах сучасних викликів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія*. 2022. Т. 1, № 6. С. 51–58. DOI: <https://doi.org/10.17721/2523-4064.2022/6-10/13>.

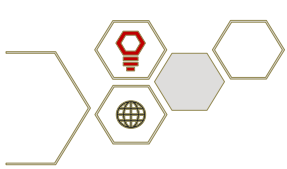
7. Мітько В. М. Українське питання у зовнішній політиці Великої Британії в умовах російської агресії. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*. 2023. № 37. С. 49–58. DOI: <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2023-13-37-49-58>.

8. Кудряченко А. Особливості підтримки України Японією у ході російсько-української війни. *Український історичний журнал*. 2025. № 4. С. 22–42. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2025.04.022>.

9. Крет О. В., Крет Р. М., Вівчар І. М. Вплив російсько-української війни на глобальну систему міжнародної безпеки: виклики та перспективи. *Актуальні проблеми політики*. 2024. № 74. С. 158–168. DOI: <https://doi.org/10.32782/app.v74.2024.20>.

10. Austin G., Khaniejo N. Impact of the Russia–Ukraine war on national cyber planning: a survey of ten countries. *IISS*. 2024. URL: <https://www.iiss.org/research> (дата звернення: 18.08.2025).
11. Schwarz O. Russia’s War against Ukraine: A geopolitical turning point for EU enlargement? *European Journal of Risk Regulation*. 2025. P. 1–18. DOI: <https://doi.org/10.1017/err.2025.21>.
12. Saunders A. R. Ukraine at war: reflections on popular culture as a geopolitical battlespace. *Czech Journal of International Relations*. 2024. Vol.59, № 1. P. 23–57. DOI: <https://doi.org/10.32422/cjir.779>.
13. Tanjim N. The geopolitical impacts of the Ukraine war. *Panorama*. 2023. URL: <https://www.tbsnews.net/features/panorama/geopolitical-impacts-ukraine-war-589738> (дата звернення 18.08.2025).
14. Sydoruk T., Pavliuk V., Shuliak A. Russia’s war against Ukraine and the transformation of the Euro-Atlantic Security Architecture. *Politics in Central Europe*. 2023. Vol. 19, № 2. P. 305–323 DOI: <https://doi.org/10.2478/pce-2023-0014>.
15. Гомза І. Формування нової архітектури європейської безпеки в умовах зміни політики США. *Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні (Київ)*. 2025. URL: https://www.kas.de/documents/d/ukraine/gomza_european_security_architecture_ukr (дата звернення: 18.08.2025).
16. Чому США вигідно підтримувати Україну у війні проти Росії? *Vilni*. 2025. URL: <https://vilni-media.com/2025/02/20/chomu-ssha-vyhidno-pidtrymuvaty-ukrainu-u-vijni-proty-rosii> (дата звернення: 18.10.2025).
17. Bogusz M., Rodkiewicz W. Three years of war in Ukraine: the Chinese-Russian alliance passes the test. *OSW Commentary*. 2025. URL: https://www.osw.waw.pl/sites/default/files/OSW_Commentary_639.pdf (дата звернення: 18.08.2025).

18. Wesley Rahn. Can China use its clout to play peacemaker? *Deutsche Welle*. 2024. URL: <https://www.dw.com/en/war-in-ukraine-can-china-use-its-clout-to-play-peacemaker/a-69753874> (дата звернення: 18.08.2025).

19. Outcome of Ukraine war to impact Asia – Japanese Foreign Minister. *AA News*. 2024. URL: <https://www.aa.com.tr/en/americas/outcome-of-ukraine-war-to-impact-asia-japanese-foreign-minister/3483401> (дата звернення: 18.08.2025).

20. Саліхов А. Р., Лисянський П. Л., Ястребова В. А. Зовнішній вплив РФ на виборчі кампанії у інших країнах. *Регіональні студії: науковий збірник*. 2024. № 29. С. 106-113. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/73174> (дата звернення 18.08.2025)

21. Саліхов А. Р., Лисянський П. Л. Європейський вибір України: від зовнішньої політики до інструменту електоральної боротьби. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2025. № 52. С. 269-274. DOI: <https://doi.org/10.32782/apfs.v052.2024.43>.